

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ УПРАВЛІННЯ НЕМАТЕРІАЛЬНИМИ АКТИВАМИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Сформовано шляхи прийняття ефективних управлінських рішень щодо використання нематеріальних активів у господарській діяльності суб'єктів підприємництва.

Ключові слова: економічний аналіз, аналітичні дані, нематеріальні активи, ліцензійний договір, ліцензіат, ліцензіар.

Abstract

It forms the ways of making efficient managerial decisions on use of intangible assets in economic activity of subjects of entrepreneurship.

Keywords: economic analysis, analytical data, intangible assets, licence agreement, licensee, licensor.

Вступ

Важкопрогнозованість наслідків масштабних глобалізаційних змін сприяють виділенню економічного аналізу як рушійного фактора діагностики ситуації, в якій перебуває суб'єкт господарювання, і впливового чинника прийняття управлінських рішень в умовах загостреної конкуренції, керуючись оперативними та достовірними аналітичними даними.

Результати досліджень

З огляду на складність та взаємозв'язок світових економічних процесів доречно проводити економічний аналіз нематеріальних активів за різними класифікаційними ознаками. Так, Банасько Т. М. [1] аналізує нематеріальні активи, класифікуючи їх за напрямками вибуття та джерелами надходження, тоді як Райковська І. Т. [2] пропонує при аналізі активів виділяти такі класифікаційні ознаки: за видами, за джерелами надходження, за ступенем правового захисту, за використанням у процесі діяльності, за ступенем ліквідності.

Процеси, що характерні для економіки, на сучасному етапі розвитку суспільства орієнтують підприємства на активне запровадження інноваційно орієнтованої стратегії розвитку. З фінансової точки зору дана стратегія потребує значних капітальних вкладень, саме тому на перше місце виходить обмін між підприємствами інноваційними розробками, що можливе за рахунок ліцензійних договорів.

Ліцензійна діяльність доволі багатогранна, тому і ліцензіар, і ліцензіат мають як переваги, так і недоліки від продажу/придбання ліцензій. (Райковська І.Т [2]).

Перетворивши ідеї та інновації на головне джерело досягнення конкурентних переваг, для суб'єктів господарювання такий вид комерціалізації, як ліцензійний договір, стає надзвичайно актуальним. Користувачі здатні оцінити переваги від придбання ліцензій та субліцензій на новітні технологічні рішення, що відображається на їх конкурентних позиціях, на фінансових показниках діяльності та, що надзвичайно важливо, на розмірах податкових платежів, які формують дохід держави. Ряд питань виникає при визначенні найефективнішого шляху комерціалізації, адже кожен із них має свої переваги та недоліки, ось чому перш ніж приймати рішення, варто ґрунтовно проаналізувати кожен із зазначених шляхів комерціалізації. (Таблиця 1)

Таблиця 1 - Визначальна особливості основних шляхів комерціалізації об'єктів інтелектуальної власності [1].

Шлях комерціалізації	Умови застосування	Переваги	Недоліки
Власне використання	Підприємство володіє достатнім обсягом фінансових та технологічних можливостей, для використання нематеріальних активів	Монопольне право на результати інноваційної діяльності. Можливість зниження платежів з податку на прибуток. Формування амортизаційних фондів	Виникають додаткові витрати, пов'язані з підтриманням прав на нематеріальні активи. При незначних обсягах виробництва може не принести очікуваних економічних вигід
Продаж нематеріальних активів	Об'єкт не має цінності для підприємства. Витрати на його правову охорону перевищують доходи та переваги, які він створює	Можливість одразу отримати весь обсяг фінансових ресурсів, які в подальшому можна вкласти в інші інноваційні проекти і як результат отримати надприбутки	Вибуття об'єкта зі складу нематеріальних активів. Втрата будь-яких прав на такий об'єкт
Продаж ліцензій на використання нематеріальних активів	Відсутність достатніх фінансових і технологічних можливостей для використання об'єкта у власному виробництві	Власником на залишається ліцензіар. Ресурсне забезпечення на впровадження у виробництво на здійснює ліцензіат	Рівень монополізму знижується залежно від кількості виданих ліцензій.
Власне використання та продаж ліцензій	Наявність достатнього обсягу фінансових і технологічних можливостей для використання об'єкта. Існування інших джерел доходів	Можливість отримання додаткових доходів за рахунок ліцензійних платежів при реалізації нематеріальних активів	Зростання рівня конкуренції як результат збільшення кількості ліцензіатів і відповідно зниження власних доходів.

Висновки

Суб'єктам господарювання варто розглянути можливість організації на підприємстві спеціальних відділів із аналітичної діяльності, які б використовували при цьому новітні електронні технології задля підвищення точності та аналітичності отриманої інформації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Банасько Т.М. Економічний аналіз використання нематеріальних активів: значення та методика здійснення/Т.М. Банасько//Вісник ЖДТУ. Економічні науки. – 2009. – № 4 (50). – с. 6 – 12.
2. Райковська І.Т. Економічний аналіз забезпеченості та ефективності використання нематеріальних активів: Методичний підхід / І Т.Райковська // Вісник ждту. Економічні науки. – 2009. – № 1(47). – с. 43 – 51.

Мосійчук Вікторія Володимирівна – студентка групи МЗД–176, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, e-mail: viktoriia.mosiichuk@gmail.com.

Сметанюк Олена Анатоліївна – к.е.н., доцент, доцент кафедри менеджменту, маркетингу та економіки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: elena_smetaniuk@ukr.net.

Viktoria V. Mosiichuk – Faculty of Management and Information Security Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: viktoriia.mosiichuk@gmail.com.

Olena A. Smetaniuk – PhD in Economics (Eng.), Associate Professor, Associate Professor of Management, Marketing and Economics, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: elena_smetaniuk@ukr.net.